

„Emlémem elől ne fussatok...”

Vita, alkudozás, tétovázás előzte meg az idei március 15-i ünnepi műsort szer- te Svédországban. Jóval költségesebbnek ígérkezett, mint az előző hasonló ren- dezvények, ráadásul bizonyos későn érkezett feltételeknek nem tudtunk megfele- ni. Bérelt helyiségünk Lundban nem felelt meg a követelményeknek. Amikor megérkeztek vendégeink s hozzáfogtunk a technikai- s egyéb berendezés kirako- dásához döbbsentem rá, hogy ez az előadás nem lesz „hasznoló” az eddigiekhez. Két órát dolgoztunk folyamatosan, mire minden a helyére került. Hála a művé- szek rugalmasságának termünk végül is alkalmassá vált kamaraszínházi előadás lebonyolítására. Amikor közeledett a kezdés időpontja már csak a közönség hi- ányzott. Az akadémiai tíz perc leteltével is csak körülbelül húszan „tolongtunk” az első sorokban. Szerencsénkre a művészek erre nem ügyeltek. Úgy játszottak, mint telt ház előtt. Játszottak!? Nem, amit műveltek az nem játék volt, legalábbis nem éreztük annak. Szendrey Júlia élete három képbe sűrítve sorsának három meghatározó szakaszát elevenítette fel. A darab színskálája nagyon egyszerű. Az első kép minden perce, minden mozzanata vakítóan fehér. A második kép egyik fele még fehér, a másik már fekete. A harmadik kép éjfékete. Csak fehér és feke- te; árnyalatok, átmenetek nélkül. Az érzések szédítő magasságokból egyszerre zuhannak le ugyanolyan szédítő mélységekbe.

Az első képben két csapongó, életvidám fiatal egymásra találása, határtalan sze- relme, fergetes temperamentuma mindenkit magával ragadott.

A második kép első felében Júlia még mindig fülig szerelmes, de már boldog feleség is. E nirvánai állapotnak vet véget Petőfi halálhíre. Drámai, könnyörtelen fordulat fehérről feketére.

A harmadik kép az első kép ellenpólusa. A haláltusáját vívó, életének rejtelve- it, szenvedéseit, a megalkuvásokat, önfeláldozását feltáró nő egyre halkuló, végül teljesen elhaló vallomása.

A dráma átélése oly erős, hogy a tapsot is szívesen elhagynánk, csak hogy ne zavarjuk a síri csendet. Aztán mégis megtörik a varázslat, húsz pár kéz tapsol a nézőtéren. Az előadás legalább száz hálás néző, elismerő tapsát érdemelte volna! Pataki András remek rendezése, Kalocsai Andrea és Mezei Zoltán alakítása olyan művészi élményben részesített bennünket, amilyenek itt fent északon és magyar nyelven csak nagyon ritkán örülhetünk.

Nem feledkezhetünk meg a technikai személyzetről sem. Kovács Ferenc fiával, Szabolccsal a hang- és fényvezérlést végezte. Nélkülük az előadás rengeteget vesztett volna értékéből. A fényhatások mindig ott és akkor jöttek, amikor azok legtöbbet segíthettek a dráma kidomborításában.

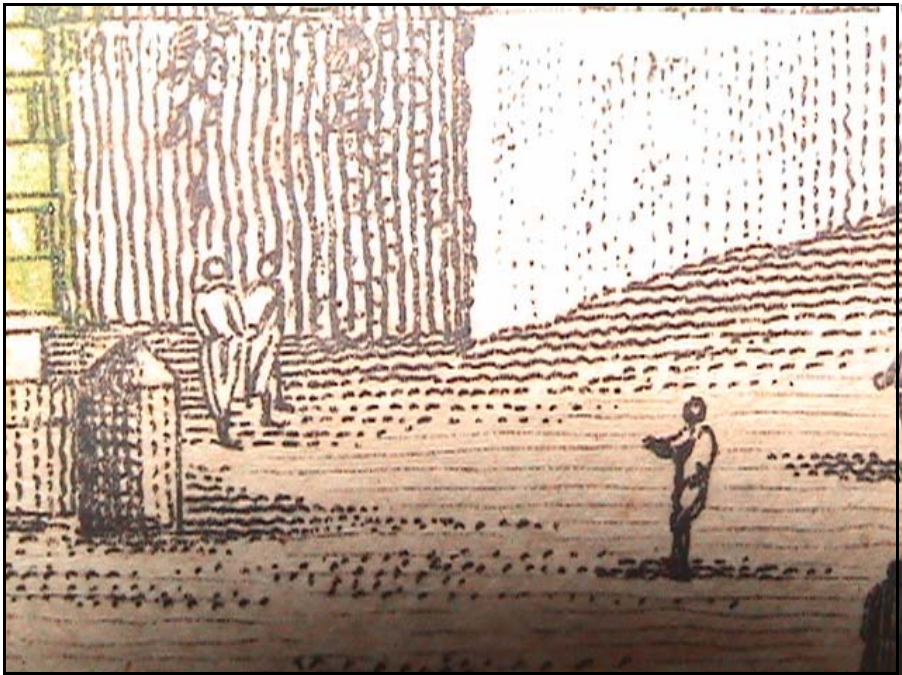
A műsor második felében Pataki András, előadóművészként is bemutatkozott a „Zúg március” című irodalmi összeállításával, többek között Arany János, Petőfi

Sándor, Vörösmarty Mihály költeményeiből. Hazaszeretet, szabadságvágy költői megfogalmazásban szállt felénk ezekből a versekből. A jó öreg kocsmárosnál, a walesi bárdoknál szinte villámok cikáztak, remegett a légtér a szavaló körül. Szűknek éreztük a termet e márciusi zúgás befogadására.

„Emlémem elől ne fussatok...” írja Szendrey Júlia naplójában. Németh Ervin, a darab szerzője mai, prózaibb nyelven úgy értelmezi Júlia e óhaját, hogy „soha ne felejtsem el azokat a szép napokat”.

Mi sem feledjük el ezt a szép márciusi délutánt.

Boross Kálmán

Mayer Hella rajza